

Z LEŚNEGO ŚWIATA

Nr 8/2015 (73)

PORTUGALIA. Intensywne pożary lasów

Portugalię nawiedziły bardzo intensywne pożary lasów. W środkowej części kraju 400 strażaków walczy z pożarem w Parku Narodowym Serra da Estrela. Ogień zdążył już zniszczyć około 800 hektarów lasu, z czego 300 ha w obszarze chronionym. Do akcji gaszenia w północnej i zachodniej części kraju przystąpiło ponad tysiąc strażaków. Skierowano tam także 3 samoloty i 6 helikopterów. Najtrudniejsza jest sytuacja w rejonie Vila Nova de Corveira, ze względu na trudny teren, wysoką temperaturę i silny wiatr. Drugi pod względem zasięgu pożar rozwinął się w rejonie Miranda do Corvo, w okolicach miasta Coimbra. Ponad 80 proc. obszaru Portugalii jest narażone na pożary z powodu długotrwałej suszy. Portugalscy strażacy uczestniczą także w akcji gaszenia w hiszpańskiej Estremadurze, gdzie spłonęło już ponad 6,5 tys. ha lasu.

Źródło: www.euronews.com, news.yahoo.com (MK, TH)

UE. Ocena dyrektyw Natura 2000

Przedstawiciele organizacji zrzeszających właścicieli ziemskich w Europie (m.in. CEPF, konfederacja właścicieli lasów) wystosowali list do komisarza UE do spraw środowiska. Zawarli w nim swoje obawy dotyczące przeprowadzenia oceny przydatności dyrektyw: siedliskowej i ptasiej. Przez niemal 3 miesiące (od 30 kwietnia do 24 lipca 2015 r.) trwały publiczne konsultacje dotyczące dotychczasowych rezultatów wdrażania obu dyrektyw. Organizacje, podkreślając znaczenie regulacji w ochronie przyrody, zaznaczają, że mimo upływu 23 lat od ich wprowadzenia, wciąż występują błędy. Jako pierwszy z nich wymieniono brak dostatecznego angażowania właścicieli ziemskich przy podejmowaniu decyzji oraz wdrażaniu ich w życie, szczególnie na poziomie krajowym i lokalnym. Wytykane jest też sztywne podejście do ochrony przyrody, bez uwzględniania jej dynamicznych zmian, a także brak rozpoznania rozwoju technologicznego w leśnictwie. Wszystko to powoduje powstawanie konfliktów i nieporozumień na gruncie leśnym.

Sama inicjatywa ewaluacji spotkała się z poparciem przedstawicieli właścicieli ziemskich, wątpliwości budziła natomiast forma pytań i ograniczona możliwość udzielania odpowiedzi, co może skutkować błędną

interpretacją, zwłaszcza jeśli chodzi o sprawy związane z wdrażaniem dyrektyw. Na koniec skrytykowano przeprowadzenie konsultacji wyłącznie drogą elektroniczną, co wyraźnie ograniczyło możliwość uczestnictwa ludności zamieszkującej obszary typowo wiejskie, gdzie najbardziej odczuwa się skutki wprowadzania dyrektyw.

Źródło: www.cepf-eu.org

(BK)

NIEMCY. Portal dla właścicieli lasów

Uruchomiony przed sześcioma miesiącami przez bawarskich leśników nowy portal internetowy cieszy się dużym zainteresowaniem właścicieli lasów (od momentu otwarcia zanotowano już 75 tysięcy wejść). Przedstawiciele służby leśnej zamieścili w nim wszelkie niezbędne informacje, przydatne zwłaszcza nowym właścicielom. Można się dowiedzieć m.in. o prawach i obowiązkach właściciela, podstawach gospodarowania w lesie, a także nauczyć się rozpoznawać zagrożenia ze strony czynników biotycznych (np. korników). Portal pozwala też na szybki kontakt z leśniczym odpowiedzialnym za nadzór nad lasami prywatnymi.

Liczba właścicieli lasów w Bawarii wynosi obecnie około 700 tysięcy i wciąż się zwiększa. Coraz większy udział mają też mieszkańcy miast, którzy o lesie i zasadach prowadzenia gospodarki leśnej wiedzą niewiele. Stąd wynika ogromne zapotrzebowanie na dobrego poradnika, ułatwiający wejście w rolę właściciela lasu. Jak ocenia minister leśnictwa, Helmut Brunner, inicjatywa bawarskich leśników, okazała się strzałem w dziesiątkę. Pozwala ona podnieść poziom zarządzania lasami prywatnymi, a praktykom daje okazję podzielenia się swoją wiedzą i doświadczeniem.

Źródło: www.forstpraxis.de

(TZ)

USA. Telefon uratuje lasy deszczowe

Na stronie www.ted.com propagującej nowe idee i rozwiązania technologiczne, inżynier ochrony środowiska Tophér White proponuje oryginalny system ochrony lasów tropikalnych przed nielegalną wycinką drzew. Na wstępie wspomina swój pobyt w rezerwacie gibbonów na Borneo w 2011 r. Las był bardzo głośny, pełen krzyków ptaków, nawoływań gibbonów i głosów cykad. Było tak głośno, że strażnicy leśni z miejscowego

posterunku nie słyszeli złodzieja wycinającego drzewo w odległości kilkuset metrów od nich.

Zaprojektowanie systemu ochrony przed nielegalnym wyrębem w takich warunkach jest wyzwaniem dla inżyniera – musi to być system prosty, łatwy do skalowania, i musi się opierać na elementach dostępnych na miejscu. Na miejscu dostępni są ludzie i... telefony komórkowe. Setki kilometrów od najbliższej drogi, w miejscu pozbawionym elektryczności, jest dostępna sieć komórkowa, a ludzie korzystają z telefonów i internetu. W związku z tym, inżynier proponuje utworzenie sieci telefonów komórkowych (zasilanych specjalnymi panelami słonecznymi) zaprogramowanych na identyfikację dźwięku pilarki. Taki telefon, po wychwyceniu dźwięku pilarki wysyła sms do telefonu strażnika. Dźwięki może odbierać z odległości 1 km, pokrywając swoim zasięgiem ok. 3 km kwadratowych. Topher White zaprojektował prototyp urządzenia i z powodzeniem przetestował go w Indonezji.

Źródło: www.ted.com

(SK i MK)

KONGO. Ekomakala czyli eko-węgiel

Makala to węgiel w języku Swahili. W Demokratycznej Republice Konga problem nielegalnego wyrębu drzew i wytwarzania z nich węgla zagraża cennym zasobom Parku Narodowego Virunga. Ponad połowa zużywanego tam węgla pochodzi z nielegalnych źródeł i stanowi dochód dla zbrojnych grup. Uruchomienie wytwarzania węgla pochodzącego z zalesień stało się kamieniem milowym i odbyło się dzięki staraniom międzynarodowej organizacji WWF, która prowadzi program zalesień w Afryce od ponad 25 lat. Dzięki współpracy z lokalnymi rolnikami w ciągu najbliższych 3-5 lat uda się pokryć do 20 proc. zapotrzebowania na ten surowiec z założonych plantacji. Ci, którzy zaangażują się w projekt, mogą liczyć na wsparcie finansowe i techniczne zarówno przy sadzeniu drzew, jak i przy wyrobie węgla. Inicjatywa zyskuje popularność również w sąsiednich regionach. Problemem do rozwiązania pozostaje jeszcze kwestia opodatkowania surowca produkowanego w ramach projektu.

Źródło: www.panda.org

(BK)

BRAZYLIA. Razem na rzecz ochrony lasów, klimatu i bioróżnorodności

19 sierpnia 2015 r. zorganizowano w Brasiliu międzyrządową konferencję niemiecko-brazylijską, podczas której 150 uczestników reprezentujących administrację rządową, samorządową i organizacje społeczne, debatowało nad wspólnymi działaniami na rzecz ochrony lasów i różnorodności biologicznej oraz dyskutowało o reagowaniu na zmiany klimatyczne.

Konferencja miała charakter roboczy – jej celem było wypracowanie wspólnego stanowiska przed zbliżającymi się ważnymi wydarzeniami – planowanym na jesień bieżącego roku szczytem UNFCCC w Paryżu (Francja) oraz przyszłoroczną konferencją stron konwencji o różnorodności biologicznej w Cancun (Meksyk). Współpraca Niemiec i Brazylii w dziedzinie ochrony środowiska ma już długą historię. Zapoczątkowana została na Szczycie Ziemi w Rio de Janeiro w roku 1992 uruchomieniem pilotażowego programu ochrony lasów deszczowych, i od tego czasu jest stale pogłębiana. Z uwagi na rozległe terytorium i dużą powierzchnię leśną, Brazylia jest kluczowym partnerem w tej dziedzinie. Bez jej udziału rozwiązywanie globalnych problemów nie byłoby możliwe.

Źródło: www.forstpraxis.de

(TZ)

FRANCJA. Pierwsza Konferencja Sieci FLARE

Program Międzynarodowe Zasoby i Instytucje (IFRI) buduje wspólnotę praktyk i sieć o nazwie: Lasy i Źródła Utrzymania: Ocena, Badania i Zaangażowanie (ang. *Forests & Livelihoods: Assessment, Research, and Engagement - FLARE*). Celem tej sieci jest rozwój wiedzy o źródłach utrzymania związanych z leśnictwem, przez gromadzenie przedstawicieli kluczowych interesariuszy: organizacji ofiarodawców, środowiskowych i społecznych organizacji pozarządowych, agencji rozwoju oraz organizacji badawczych. Ostateczne cele FLARE to: generowanie użytecznych informacji i metodologii ich zbierania; rozwój, promocja i udostępnienie wyników prac grupy; wdrożenie takich narzędzi, wiedzy i metod, aby wesprzeć wysiłki na rzecz monitorowania, a ostatecznie, skuteczność działań na rzecz źródeł utrzymania zależnych od lasów na całym świecie. Sieć zacznie działać przed konferencją stron ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP21). Spotkanie odbędzie się w dniach 27-30 października 2015 r. w Muzeum Człowieka (Paryż, Francja).

Źródło: www.ifriresearch.net

(MK)

NIEMCY. Promocyjna certyfikacja

Zaangażowanie landu Berlin w ochronę lasów spotkało się ze wsparciem ze strony systemu certyfikacyjnego PEFC. Wystosowana została specjalna oferta do producentów wyrobów z drewna, którzy w 2015 roku zdecydują się poddać certyfikacji w tym systemie, polegająca na zwolnieniu ich z opłaty certyfikacyjnej przez okres trzech lat. Z oferty mogą korzystać także handlowcy mający w ofercie takie wyroby. Dirk Tegelbickers, prezes PEFC Niemcy, uważa że interes

społeczny wymaga, aby na rynku pojawiały się wyłącznie produkty certyfikowane. Ku temu zmierza polityka landu Berlin, a kierownictwo PEFC pragnie wyjść naprzeciw oczekiwaniom, upowszechniając swoją ofertę wśród coraz większej liczby przedsiębiorstw i przy okazji prowadząc szeroką akcję promocyjną wyjaśniającą znaczenie certyfikacji drewna i wytwarzanych z niego produktów. Również szefowie przedsiębiorstw, którzy zdecydowali się skorzystać z promocyjnej oferty, traktują to nie tylko jako swój wkład w ochronę lasów i środowiska, ale także sposób na kreowanie wizerunku firmy i budowanie zaufania wśród klientów. Obecnie w całej Republice Federalnej ponad 2000 firm może się wykazać certyfikatem obejmującym pełny proces wytwórczy (CoC), wydanym w systemie PEFC.

Źródło: www.forstpraxis.de

(TZ)

EFI. Projekt dla młodych liderów

Europejski Instytut Leśny (EFI) ogłosił nabór do projektu dla młodych profesjonalistów z potencjałem przywódczym. Program jest adresowany do pracujących w Rosji lub współpracujących z tym krajem początkujących liderów jednostek badawczych, rozwojowych, zarządzających, administracji, biznesowych sektora leśnego lub pokrewnych (np. zarządzanie zasobami naturalnymi, polityka ochrony środowiska, zmiany klimatu, energia, biogospodarka).

Uczestnicy będą się dzielić doświadczeniem i współpracować w celu rozwinięcia umiejętności przywódczych oraz przekładania wiedzy na skuteczne działanie. W harmonogramie projektu znalazły się m.in.: • poznawanie innowacyjnych polityk, technologii i instytucji, które promują zrównoważony rozwój sektora leśnego w Rosji i jej wkład do biogospodarki, • wzmocnienie umiejętności w zakresie komunikacji, przywództwa opartego na współpracy i organizacji procesów z udziałem wielu interesariuszy, • doświadczenia międzykulturowej i międzysektorowej współpracy z rówieśnikami z Rosji i innych krajów – utworzenie stałej sieci kontaktów, • współpraca z ekspertami EFI, UEF i LUKA w Joensuu, najważniejszym centrum wiedzy o rosyjskim sektorze leśnym poza Rosją, a także regionem pilotażowym w badaniu zasad biogospodarki w Finlandii.

Źródło: www.efi.int

(MK)

UE. Rezolucja Parlamentu Europejskiego

Parlament Europejski wezwał do opracowania nowej strategii leśnej UE w obliczu wyzwań, jakimi są pożary, klęski żywiołowe, zmiany klimatu i inwazyjne gatunki obce w lasach. Parlament chce także wzmocnienia przemysłu leśnego i użytkowania surowców, takich jak

drewno i korek. Zalecenia dotyczące nowej strategii obejmują wykorzystanie unijnych programów badawczych i rozwojowych do ukierunkowania badań na efektywne kosztowo nowe produkty z drewna oraz pogłębianie wiedzy, ze szczególnym uwzględnieniem długoterminowego gromadzenia danych w ramach nowo utworzonego leśnego systemu informacyjnego UE. Parlament oczekuje, że w przyszłości lasy będą pełniły większą rolę w zaspokojeniu potrzeb energetycznych, choć jednocześnie wskazuje na konieczność wyjaśnienia wpływu użytkowania biomasy na efekt cieplarniany. Zgodnie z uchwałą, zarządzanie nową strategią będzie obowiązkiem państw członkowskich, podczas gdy UE będzie miała większą rolę koordynującą. „UE musi dążyć do lepszej koordynacji swoich polityk powiązanych z leśnictwem, ale leśnictwo nie powinno być przedmiotem polityki UE” - zapisano w rezolucji.

Źródło: www.hdfestforest.com

(MK)

RUMUNIA. Targi leśne Forest Romania

W dniach 16-18 sierpnia 2015 r. odbyły się w Rumunii targi leśne Forest Romania pod egidą Elmia (ze Szwecji) oraz DLG (z Niemiec). Rumuński rynek leśny jest największym i najszybciej rozwijającym się rynkiem w krajach bałkańskich. Rośnie zapotrzebowanie na nowoczesny sprzęt. Zainteresowane współpracą są takie firmy, jak Logosol i Gunnebo Nordic Traction ze Szwecji. Logosol jest dystrybutorem sprzętu do obróbki drewna (np. strugarek), Gunnebo zainteresowane jest natomiast dystrybucją m.in. łańcuchów na koła do harwesterów.

Źródło: www.elmia.se/en

(TH)

SZWECJA. Koszty pozyskania i hodowli

Koszty pozyskiwania drewna w leśnictwie wielkoobszarowym w Szwecji pozostają na niezmiennym poziomie, podczas gdy koszty hodowli lasu wzrosły w 2014 roku w porównaniu z rokiem poprzednim. Przede wszystkim dotyczy to czyszczeń, skaryfikacji gleby, siewu, trzebieży niekomercyjnych oraz nawożenia i wapnowania. Zmniejszyły się natomiast jednostkowe koszty utrzymania i nowych inwestycji w drogi leśne oraz koszty sadzenia drzew.

www.skogsstyrelsen.se/en

(KJ)

NIEMCY. Tłumaczenie zasad

„Odnowienie lasu jest nierozzerwalnie związane z pozyskiwaniem drewna – to truizm, który ciągle musi być przypomniany, ze względu na liczne przykłady

niezrozumienia przez ludność podstaw gospodarki leśnej” – stwierdził minister środowiska i rolnictwa Saksonii Thomas Schmidt, podczas wizyty w nadleśnictwie Oberwiesenthal.

Osoby odwiedzające las nieraz wyrażają oburzenie widokiem zniszczonego ich zdaniem przez gospodarkę leśną krajobrazu, jak też czują się ograniczone w swoich prawach swobodnego poruszania się po lesie, jeśli obszar objęty użytkowaniem lasu jest zagrodzony.

Minister omawiał z leśnikami problemy, jakie rodzą się w związku z prowadzeniem gospodarki leśnej na obszarach masowo odwiedzanych przez okolicznych mieszkańców i turystów. Wszyscy zebrani zgodzili się, że drogą do rozwiązywania konfliktów jest lepsza komunikacja społeczna z wykorzystaniem doświadczeń innych krajów związkowych, zwłaszcza organizowanie „dni otwartych” dla ludności. Niemniej ważnym zadaniem jest kształtowanie odporności ekosystemów leśnych, między innymi przez przebudowę drzewostanów na bardziej złożone gatunkowo oraz kontrolowanie pogłowia zwierzyny leśnej. Bardziej stabilny ekosystem leśny to także mniej sytuacji konfliktowych związanych z usuwaniem skutków klęsk.

Źródło: www.forstpraxis.de

(TZ)

USA. Długofalowe skutki suszy

Zmniejszenie tempa wzrostu drzew podczas suszy może spowodować wymieranie lasów przez okres dziesięciu lat od jej wystąpienia, twierdzi Aaron Berdanier – doktorant w *Duke's Nicholas School of the Environment* w Karolinie Północnej. Celem jego pracy jest zaproponowanie sposobu ograniczenia tego procesu. Skalę suszy oceniano dotychczas po liczbie drzew, które uschły w roku jej wystąpienia. Nie brano pod uwagę uszkodzeń, które powodowały usychanie drzew wiele lat po odnotowaniu zjawiska. Proces ten polega na trwałym upośledzeniu zdolności drzew do absorpcji związków węgla. Okazało się, że aż 72 proc. spośród drzew dotkniętych suszą i osłabionych, zamiera w ciągu 10 lat. Przeanalizowano prawie 29 tys. drzew z 35 gatunków na obszarach leśnych w Karolinie Północnej. Tereny te pokryte są dojrzałym drzewostanem iglastym dotkniętym przez susze w latach 2000-2002, 2007 i 2010. Skutki suszy zmierzono badając właściwości pni. Ryzyko uschnięcia drzewa zwiększa się gwałtownie, jeśli roczny przyrost grubości pnia spadnie poniżej 54 proc. normy. Szczególnie odporne na suszę okazały się: sosna taeda oraz dąb biały.

Źródło: www.sciencedaily.com (TH)

NIEMCY. Problemy z ochroną głuszca

Tylko 250 kogutów głuszca i zbliżona liczba kur żyje obecnie w lasach Schwarzwald. Takie są wyniki tegorocznego wiosennego liczenia tych leśnych kuraków. Jest to wprawdzie liczba nieznacznie większa w porównaniu z rokiem 2012, gdy naliczono 243 koguty, jednak z uwagi na małą dokładność metody, trudno wyciągać z niej wnioski o wzroście populacji. Długoterminowa tendencja (liczona od momentu rozpoczęcia monitoringu w 1971 roku) ma jednak charakter spadkowy. Przyczyną spadku pogłowia głuszców jest intensywny ruch turystyczny, zarówno pieszy, jak i rowerowy na obszarach leśnych, a także intensywna gospodarka utrzymująca zwarte drzewostany i powodująca w ten sposób zanikanie ulubionych biotopów głuszca, czyli halizn i płazowin. Badania wykazały, że powierzchnia siedlisk będących naturalnymi środowiskami życia głuszca zmniejszyła się w ostatnim czasie o 15 proc.

Ochrona głuszca realizowana wspólnie przez myśliwych i leśników z lasów państwowych, sprowadza się do zaniechania polowań na te ptaki, przy jednoczesnym intensywnym odstrzale lisów, które są ich najgroźniejszym naturalnym wrogiem. Trzykrotny wzrost liczebności lisów po roku 1980 jest ściśle skorelowany ze spadkiem liczebności głuszców.

Źródło: www.forstpraxis.de

(TZ)

USA. Wypalanie stymuluje wzrost inwazyjnych traw

Wypalanie lasów jest metodą szeroko stosowaną w USA. Naukowcy z Uniwersytetu w Illinois wskazują na stymulowanie wzrostu inwazyjnych traw przez tę praktykę. Stwierdzono, że po pożarze następuje intensywniejszy wzrost pewnego bardzo inwazyjnego gatunku z rodziny wiechlinowatych. Badania wykazały, że wypalanie zwiększyło ponad dwukrotnie masę odrastających traw na terenach wilgotnych. Mniejszy przyrost zanotowano na terenach suchych. Nie oznacza to odwrócenia się od stosowania ognia w gospodarce leśnej, ponieważ od regularnych wypaleń zależy funkcjonowanie również innych gatunków roślin. Badacze sugerują jednak łączenie metod (np. z zabiegami chemizacji), a także dokładniejsze dobieranie czasu i miejsca przeprowadzenia wypaleń, ze zwróceniem uwagi na to, czy w pobliżu nie ma rezerwarów nasion gatunków inwazyjnych.

Źródło: www.sciencedaily.com

(BK)